

Вираження *give hell* (створювати пекло), *a broadside* (бортовий залп), *a good talking* (лайка) указують на вербальну атаку агента на реципієнта. Концептуальна метафора подібних ситуацій – ПЕРЕДАЧА – АТАКА.

Список використаних джерел

1. Radden, G. And R. Dirven (2007). *Cognitive English Grammar* John Benjamins.
2. Halliday, M.A.K. (1985). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.
3. Lakoff, George and Mark Johnson. (2003). *Metaphors We Live By*/G. Lakoff and M. Johnson// *Cicago: The University of Chicago Press*.

*Шевчук Володимир Олександрович,
доктор економічних наук, професор,
кафедра аудиту та підприємництва,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

СТАНОВЛЕННЯ НОВІТНЬОЇ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ: УТВЕРДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ СКЛАДОВИХ

Звіт Міжнародної науково-політичної платформи з біорізноманітності та екологічних систем (травень 2019 р.) є глобальним попередженням про загрозу самознищення людства. Він засвідчує, що сучасний стан довкілля зумовлюється кризою природокористування і суперечить принципам розвитку, іменованого сталим.

У Звіті задокументоване безпрецедентне зниження біорізноманіття та небачені за історію людства масштаби екологічної загрози. Неадекватність глобального господарювання своєю чергою спричинена світоглядною кризою: наукова картина світу не відповідає інтересам майбутніх поколінь.

Науковцями, котрі працювали над узагальненням Звіту, відзначається, що згубні для людства тенденції можна змінити, але це потребуватиме «трансформативних змін» у кожному аспекті взаємодії людини з природою. Із результатів дослідження випливає невідкладність формулювання узгодженої фахової думки щодо причин стану, що склався, та стратегії заходів з його подолання [1].

Стає дедалі необхіднішою конструктивна протидія, адекватна руйнаціям, завданім людством біорізноманіттю та екологічним системам Землі. Необхідна зміна глобальної моделі природокористування. Вона потребує заміни чинної наукової картини світу на нову. Творення новітньої наукової картини світу своєю чергою є передумовою керованості подальшим загальнолюдським розвитком, здатним гарантувати життєдіяльність прийдешніх поколінь.

Фундаментальною основою методології розв'язання досліджуваних проблем є природничі засади. Світоглядною підвалиною цих засад є дефініція сучасної світової економічної науки як такої, "від якої залежить життя на Землі"

[2]. Ці положення кладуться нами в основу новітньої наукової картини світу та обґрунтування спроможності сучасних управлінських систем надавати інформацію, релевантну для розв'язання еколого-економічних проблем.

Стає дедалі очевиднішим, що руйнації, заподіяні біорізноманіттю та екологічним системам Землі, пов'язані передовсім із невідповідністю діючої моделі господарювання інтересам майбутніх поколінь. Побудова цієї моделі, адекватної глобальним викликам існуючому природокористуванню, потребує творення принципово нового світоглядного бачення.

Вихідним для даного дослідження є бачення структури сучасної економічної картини світу. Її основу утворюють дві класичні економічні теорії [2]. Ф.Кене витворив французьку наукову школу фізіократів – складову європейської фізіократії, яка стає визначальною для долі континентальної економічної думки. Фундатором іншої гілки загальнолюдського економічного надбання є А.Сміт.

Сучасний мислитель, письменник і правозахисник М.Руденко свого часу дав діалектичний аналіз "сили і слабкості" смітіанства. Йому також належить фундаментальна (заснована на природничих засадах) критика марксизму, насамперед його "наріжного каменя" - теорії додаткової вартості. Український інтелектуал безкомпромісно критикує смітіанство і марксизм, хибне визначення субстанції вартості якими "зробили ХХ століття найкривавішим періодом земної історії" [3].

Здобутки Ф.Кене не знайшли визнання з огляду на відставання природознавства від світоглядних підвалин фізіократизму. Знадобилося більше століття для появи природничих ідей, суголосних із фізіократичними. Для досягнення цього "досить об'єднати відкриття Кене з відкриттям Майєра". М.Руденко показав, що в такий спосіб "легко дістанемо те, що дістав С.Подолинський". А через два десятиліття довів, що "Ф.Кене плюс С.Подолинський – це вже не часткова, а повна Істина" [2].

Видатний український науковець-новатор С.Подолинський поєднав фізичне з економічним, витворивши фізичну економію, і започаткував принципово нову наукову парадигму. Його ідеї використані засновником і першим президентом Української академії наук акад. В.Вернадським при обґрунтуванні учень про біосферу та ноосферу. Завдяки творчому синтезу здобутків видатних подвижників з'явилося економіко-філософське учення М.Руденка.

Симбіоз природознавчої та економічної наук продовжує бути актуальним із часів Ф.Кене аж донині. Екстраполяція здобутків Ф.Кене на сучасне природознавство дозволяє "підняти його ідеї до рівня Космічної ери" [2].

Отже, з одного боку синтез європейської фізіократії та української наукової школи фізичної економії утворюють феномен із більш, ніж чвертьтисячолітньою історією – континентальну наукову фізико-економічну школу. З іншого боку, досягнуті на цих засадах здобутки наших сучасників – француза М.Алле й українця М.Руденка, створюють основу новітнього економіко-філософського феномену – сучасної світової фізико-економічної думки.

Нам уже доводилося вказувати, що ідеї подвижників європейської фізіократії та української наукової школи фізичної економії збіглися в часі з

появою низки управлінських парадигм XVIII-XXI ст., зокрема, фундаментальних наукових розробок у галузі теоретичної і прикладної кібернетики, котрі відповідали економічним викликам. Відтак належить вести мову про поєднання значного і до цього часу незадіяного потенціалу фізико-економічних та управлінських ідей Ф.Кене і А.-М.Ампера, С.Подолінського і Б.Трентовського [4], а також Вернадського та Н.Вінера, М.Руденка і В.Глушкова [5].

Симбіоз їхніх новацій істотно змінює існуючу парадигму теорії і практики управління економікою. Більш того: її утвердження надає бізнесу і владі керованість вже не просто розумом, а рятівним знанням.

Побудова сучасної економічної картини світу потребує врахування особливостей управлінської науки, котра є похідною щодо фізичної чи політичної економії. Теоретичну і прикладну управлінську науку найдоцільніше поєднувати із тим сегментом загальнолюдського економічного надбання, котре відповідає критеріям достатності, набуваючи рятівного сенсу.

Вибудована на фундаментальних природничих засадах новітня наукова картина світу та обґрунтовані економічна й управлінська складові цієї картини надають основу для нових інформативних підходів до розв'язання еколого-економічних проблем.

Важливо акцентувати увагу на двох аспектах теоретичного і практичного управління – функціональному та об'єктному. Перший аспект належить розглядати у розрізі функцій управління. Він узгоджується з інформативними підходами до розв'язання досліджуваних проблем. Нові інформативні підходи полягають у наданні рятівних смислів потокам інформації в системах управління. Потоки нормативної інформації набувають рятівних смислів завдяки прогнозуванню, плануванню та нормуванню господарського освоєння вказаних сфер. Надання рятівних смислів потокам позитивної інформації пов'язується з обліком і статистикою, контролем та аналізом освоєння сфер живого, неживого й розумного.

Другий аспект передбачає відповідне спрямування управління, об'єктом якого стають ресурси, процеси та результати суспільно-господарського освоєння сфер живого, неживого й розумного, а предметом – керована розумним проекція живого на неживе. Пропоновані підходи перетворюють бачення господарюючих суб'єктів, господарських систем і модерних суспільств на фізико-економічне.

Таким чином, Звіт Міжнародної науково-політичної платформи з біорізноманітності та екологічних систем (травень 2019 р.) є глобальним попередженням про загрозу самознищення людства. Сучасний стан довкілля зумовлюється кризою природокористування і суперечить принципам розвитку, іменованого сталим. Неадекватність глобального господарювання своєю чергою спричинена світоглядною кризою: наукова картина світу не відповідає інтересам майбутніх поколінь.

Брак її неповноти зможе компенсувати розв'язання еколого-економічних проблем на фундаментальних природничих засадах. Найпосутнішою характеристикою новітньої світоглядної картини стає рятівний зміст фізико-економічного знання.

Побудова новітньої світогосподарської картини передбачає поєднання управлінських підходів із природничими засадами економічного знання. Завдяки цим фундаментальним засадам релевантна для управління економічна інформація здатна набувати статус рятівного знання. Це дозволяє наповнювати рятівним змістом нормативну інформацію, покликану забезпечувати прямі зв'язки в системі еколого-економічного управління, покладені на функції прогнозування, планування, нормування тощо, та позитивну інформацію, що забезпечує зворотні зв'язки, які надають функції обліку і статистики, контролю, аналізу та ін.

Список використаних джерел

1. Міжнародна науково-політична платформа з біорізноманітності та екологічних систем. Вікіпедія. URL: [https://www.ipbes.net/news/Media-Release-Global-Assessment/Міжнародна науково-політична платформа з біорізноманітності та екологічних систем \(IPBES\)](https://www.ipbes.net/news/Media-Release-Global-Assessment/Міжнародна_науково-політична_платформа_з_біорізноманітності_та_екологічних_систем_(IPBES)).
2. Руденко М. Енергія прогресу. Вибрані праці з економії, філософії і космології. Київ: Кліо, 2015. 680 с.
3. Шевчук В. М. Руденко versus К. Маркс: Українське викриття приреченості економічної складової марксизму // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту, 2018. №4. С.129-136.
4. Shevchuk V. (2019). The formation of the natural fundamentals of economic management: Launching a modern management culture. *Modern Technologies in Economy and Management: Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, Pp. 460-471.*
5. Shevchuk V. Development of the natural principles of economic management: The formation of a management culture of modern societies. (2019). *Modern innovative and information technologies in the development of society. Katowice: Katowice School of Technology. С. 274-282.*

*Шкуліна Людмила Володимирівна,
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра обліку та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

СОЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ НА ЗАЛІЗНИЦІ – «ДАВНО ЗАБУТЕ НОВЕ»

Міжнародні стандарти розкриття нефінансової інформації – це методологія упровадження принципів соціальної відповідальності в практику ухвалення управлінських рішень. Їх мета – підвищення якості інформаційного супроводу діяльності підприємства, підвищення ефективності управління і, як наслідок, поліпшення показників діяльності. Сьогодні показує, що топові компанії України вже давно запровадили, ведуть та удосконалюють процедуру складання соціальної звітності. «Приблизно 50% рейтингу компаній Forbes мають соціальний звіт», - зазначила Анна Данилюк, координатор Глобального